

Geachte leidend ambtenaren  
Geachte onderzoekers en wetenschappelijk medewerkers  
Beste medewerkers en collega's

Namens de Vlaamse Landmaatschappij heet ik u van harte welkom op de studiedag: "***Gebiedsgerichte plattelandontwikkeling: inspirerende verhalen en oplossingen uit de praktijk***".

Vooraleer jullie onder te dompelen in de resultaten van de onderzoeken, de concrete cases en getuigenissen, de verhalen en oplossingen uit de praktijk loont het om even stil te staan bij onze visie op gebiedsontwikkeling.

De finaliteit van gebiedsontwikkeling is het geven van krachtige ruimtelijke, economische, sociale, ecologische én culturele impulsen aan een gebied in verandering.

Bij veranderingen in een gebied denken we aan economische reconversies, opvang van hoge verwachte bevolkingsgroei, ons wapenen tegen klimaatwijzigingen en toenemende mobiliteitsproblemen, de uitbouw van hoogwaardige voorzieningen en ecosysteemdiensten, aan het verlies aan open ruimte,.

De problematiek en de toekomstige uitdagingen die aan de basis liggen van de veranderingen in het gebied zijn dermate complex en verweven dat ze innovatieve en verweven oplossingen vergen. Elke andere, meer sectorale oplossing veroorzaakt op termijn nieuwe problemen.

De noodzakelijke veranderingen in dergelijke complexe gebieden zijn bovendien dermate urgent dat overheden deze veranderingen niet alleen kunnen waarmaken, bijvoorbeeld met vergunningverlening, subsidieverlening en investeringen, maar dat bovendien een cultuuromslag in denken en werken en waardering voor een gebied

noodzakelijk is. Dit vergt een wervend toekomstverhaal, een nieuwe en appelerende identiteit die de eigen bewoners, het bedrijfsleven en het maatschappelijke middenveld uitnodigt om te participeren en om te investeren.

Het toekomstverhaal voor het gebied is gebaseerd op de kenmerken en waarden van het gebied. Het vertrekt vanuit een geïntegreerde benadering van het gebied, maar legt vervolgens toch een duidelijke focus op wat het gebied kan onderscheiden binnen én buiten Vlaanderen.

Investerings in het gebied zijn kwalitatief en uniek en versterken elkaar onderling zodat het gebied een verhoogde aantrekkingskracht heeft binnen én buiten Vlaanderen. Uiteindelijk leidt gebiedsontwikkeling tot zichtbare en hoog kwalitatieve veranderingen in het gebied, geënt op en in versterking van de onderliggende kenmerken en waarden.

In een bij uitstek verstedelijkt gebied als Vlaanderen is dé uitdaging bij gebiedsontwikkeling om landschap en open ruimte terug zichtbaar, kwalitatief en samenhangend aanwezig te krijgen en opnieuw mee structurerend te laten werken.

Dat is – in een notendop –hoe wij als VLM te werk gaan om gebiedsontwikkelingen te operationaliseren.

Dames en heren,

Het platteland verdient een specifiek beleid en gedegen plattelandsbeleid vergt zonder twijfel de nodige inzet op onderzoek.

Het Platform voor Plattelandsonderzoek verenigt als centraal overlegforum een brede waaier van onderzoekers rond plattelandsgerelateerd onderzoek. Deelnemers aan het Platform zijn

onderzoeksinstituten, bijvoorbeeld coördinatoren van onderzoeksgroepen van universiteiten, hogescholen, wetenschappelijke instellingen en praktijkcentra, en Vlaamse overheidsdiensten bevoegd voor wetenschappelijk onderzoek en dataverzameling.

Van bij de opstart van het Platform staat het creëren van een nauwere samenwerking centraal, om zo bij te dragen aan een goede doorstroming van kennis en kunde tussen onderzoek, praktijk en de stakeholders op het platteland.

Er bestaat divers onderzoeksmateriaal met een plattelandsinvulshoek binnen universiteiten, overheden, steunpunten en kenniscentra. Die informatie werd samen met het Platform geïnventariseerd in een Ficherapport en via de website van de Vlaamse Landmaatschappij beschikbaar gesteld aan alle geïnteresseerden.

Het Platform detecteerde de nog aanwezige hiaten in het onderzoek. Gebaseerd op de resultaten van die analyse ontwikkelde het Platform een Onderzoeksagenda Platteland die het gewenste plattelandsonderzoek oplijst met het oog op de verdere wetenschappelijke onderbouwing van het Vlaamse plattelandsbeleid.

Deze Onderzoeksagenda brengt de onderzoeksuggesties onder in drie luiken – een beschrijvend, een toekomstgericht én een participatief luik – met telkens specifieke disciplines of competenties.

In de Onderzoeksagenda worden ook enkele ondersteunende methodieken voorgesteld zoals dataverzameling en datamonitoring, simulatiemethodes zoals modellering, participatief ontwerpend onderzoek, gebiedsgerichte werking via pilootprojecten, enzovoort.

In 2014 werd de Onderzoeksagenda Platteland goedgekeurd én gekoppeld aan een open oproep. Het Vlaams plattelandsbeleid stelde 600.000 euro ter beschikking voor het uitvoeren van de onderzoeksnoden. Vanuit een concrete probleemstelling werden innovatieve oplossingen aangeboden met een duidelijke meerwaarde voor de stakeholders van het Vlaamse platteland in het algemeen en het Vlaams geïntegreerd plattelandsbeleid in het bijzonder. Er werden drie onderzoeken gegund die invulling geven aan de Onderzoeksagenda Platteland: een onderzoek naar de ruimtelijk-sociale perspectieven van vergrijzing op het platteland, het wetenschappelijk onderbouwen van actiegerichte strategieën voor gebiedsgerichte plattelandsontwikkeling en een onderzoek naar de versterking van streekidentiteit.

De laatste twee onderzoeken focussen op gebiedsgerichte plattelandsontwikkeling en komen vandaag aan bod. Het onderzoek rond vergrijzing zal later dit jaar resulteren in een boek dat in de loop van 2018 aan het publiek wordt voorgesteld.

De Vlaamse Landmaatschappij verzorgt de werking van het Platform voor Plattelandsonderzoek door het actualiseren van de Onderzoeksagenda met bijzondere aandacht voor trends en ontwikkelingen op het platteland, leefbare dorpen en participatieve procesvorming. Daarnaast worden “Communities of practice” georganiseerd, gericht op kennisuitwisseling en kennisdeling, niet alleen binnen de onderzoekswereld maar ook tussen de onderzoekswereld en het werkveld.

Dames en heren,

Ik wens jullie een inspirerende studiedag toe en vooral veel succes in jullie verdere stappen naar een optimale gebiedsgerichte ontwikkeling op het platteland.

Ik dank u!

Toon Denys, 19 december 2017

Gedelegeerd bestuurder VLM